

ZAKON O ŠTRAJKU

Pojam štrajka i sloboda odlučivanja

Član 1

(1) Štrajk je prekid rada koji zaposleni organizuju radi zaštite svojih profesionalnih i ekonomskih interesa u okviru prava i obaveza, koje proističu iz prethodno zaključenih kolektivnih ugovora.

(2) Zaposleni slobodno odlučuju o svom učešću u štrajku.

Vrste štrajka

Član 2

(1) Štrajk se može organizovati u pravnom licu, odnosno njegovom dijelu i kod preduzetnika (u daljem tekstu: poslodavac) ili u grani i djelatnosti, ili kao generalni štrajk.

(2) Štrajk se može organizovati i kao štrajk upozorenja. Štrajk upozorenja može trajati najduže jedan sat.

Donošenje odluke o štrajku

Član 3

(1) Odluku o stupanju u štrajk i štrajk upozorenja kod poslodavca donosi nadležni organ ovlaštene organizacije sindikata ili više od polovine zaposlenih kod poslodavca, odnosno njegovom dijelu.

(2) Odluku o stupanju u štrajk u grani i djelatnosti, odnosno odluku o stupanju u generalni štrajk i štrajk upozorenja donosi nadležni organ ovlaštene organizacije sindikata u Republici Crnoj Gori (u daljem tekstu : Republika).

Elementi odluke o stupanju u štrajk

Član 4

Odlukom o stupanju u štrajk utvrđuju se: zahtjevi zaposlenih; vrijeme početka štrajka; mjesto održavanja i način na koji se vodi štrajk i štrajkački odbor koji zastupa interese zaposlenih i u njihovo ime vodi štrajk.

Najava štrajka

Član 5

(1) Štrajkački odbor je dužan da štrajk najavi dostavljanjem poslodavcu odluke o stupanju u štrajk, najkasnije pet dana prije dana određenog za početak štrajka, odnosno 24 sata prije početka štrajka upozorenja, ako ovim zakonom nije utvrđen drugi rok.

(2) Odluka o stupanju u štrajk zaposlenih u grani ili djelatnosti ili u generalni štrajk dostavlja se nadležnom organu Privredne komore Crne Gore (u daljem tekstu: Privredna komora), osnivaču i nadležnom državnom organu.

(3) Ako se štrajk ispoljava okupljanjem zaposlenih, mjesto okupljanja učesnika u štrajku ne može biti van poslovnih - radnih prostorija, odnosno van kruga poslovnog prostora zaposlenih koji stupaju u štrajk.

Pristupanje postupku mirenja , posredovanja i arbitraži

Član 6

(1) Štrajkački odbor i poslodavac, odnosno pregovaračko tijelo koje odredi poslodavac dužni su da, od dana najave štrajka i za vrijeme štrajka, pokušaju da sporazumno riješe nastali spor ili mogu iznijeti spor pred posebno tijelo za mirenje koje strane u sporu sporazumno obrazuju.

(2) Ako se spor ne riješi u roku od 15 dana od početka štrajka, strane u sporu mogu pozvati da u rješavanju spora učestvuje i predstavnik državnog organa, predstavnici sindikata, ako sindikat nije organizator štrajka, predstavnici Privredne komore, kao i druge stručnjake ili mogu iznijeti spor pred posebno tijelo za posredovanje koje strane u sporu obrazuju .

(3) U slučaju da se spor ne riješi u roku od 30 dana od početka štrajka strane u sporu su dužne da spor iznesu pred arbitražu, u skladu sa Zakonom o radu.

Obaveze štrajkačkog odbora i učesnika u štrajku

Član 7

(1) Štrajkački odbor i zaposleni koji učestvuju u štrajku dužni su da štrajk organizuju i vode na način kojim se ne ugrožava bezbjednost lica i imovine i zdravlje ljudi, onemogućava nanošenje neposredne materijalne štete i omogućava nastavak rada po okončanju štrajka.

(2) Štrajkački odbor i zaposleni koji učestvuju u štrajku ne smiju sprečavati poslodavca da koristi sredstva i raspolaže sredstvima kojima obavlja djelatnost.

(3) Štrajkački odbor i zaposleni koji učestvuju u štrajku ne mogu sprečavati zaposlene koji ne učestvuju u štrajku da rade.

Prestanak štrajka

Član 8

(1) Štrajk prestaje sporazumom strana u sporu ili odlukom organa , odnosno zaposlenih koji su donijeli odluku o stupanju u štrajk.

(2) Za svaki novi štrajk učesnici u štrajku dužni su da donesu novu odluku o štrajku.

Štrajk u određenim djelatnostima

Član 9

(1) U djelatnosti od javnog interesa ili u djelatnosti čiji bi prekid rada zbog prirode posla, mogao da ugrozi život i zdravlje ljudi ili da nanese štetu velikih razmjera pravo na štrajk zaposlenih može se ostvariti ako se ispune i posebni uslovi utvrđeni ovim zakonom.

(2) Djelatnost, u smislu stava 1 ovog člana, jeste djelatnost koju obavlja poslodavac u oblasti: elektroprivrede, vodoprivrede, saobraćaja, PTT usluga, informisanja (radio i televizija), komunalnih djelatnosti (proizvodnja i snabdijevanje vodom, odnošenje smeća, proizvodnja, distribucija i snabdijevanje energenata dr.), zaštite od požara, proizvodnja osnovnih prehrambenih proizvoda, zdravstvene i veterinarske zaštite, prosvjete, kulture, društvene brige o djeci i socijalne zaštite.

(3) Od javnog interesa, u smislu ovog zakona, jesu i djelatnosti od posebnog značaja za odbranu i bezbjednost Republike u skladu sa zakonom, kao i poslovi neophodni za izvršavanje obaveza utvrđenih međunarodnim ugovorima,

kao i djelatnosti čiji bi prekid rada po prirodi posla, u smislu ovog zakona, mogao da ugrozi život i zdravlje ljudi ili da nanese štetu velikih razmjera.

(4) Ukoliko se štrajk u djelatnosti iz st. 2 i 3 ovog člana organizuje u dijelu poslodavca, obaveza ispunjavanja i posebnih uslova u pogledu ostvarivanja prava na štrajk zaposlenih primjenjuje se samo na taj organizacioni dio.

Minimum procesa rada

Član 10

(1) Zaposleni koji obavljaju djelatnost iz člana 9 ovog zakona mogu početi štrajk, ako se obezbijedi minimum procesa rada koji obezbjeđuje sigurnost ljudi i imovine ili je nezamjenljiv uslov života i rada građana ili rada drugog poslodavca, odnosno pravnog lica ili preduzetnika koji obavlja privrednu ili drugu djelatnost ili uslugu.

(2) Minimum procesa rada i način njegovog obezbjeđivanja utvrđuje se aktom osnivača, odnosno direktora ili izvršnog direktora poslodavca, zavisno od prirode djelatnosti, stepena ugroženosti života i zdravlja ljudi i drugih okolnosti značajnih za ostvarivanje potreba građana, poslodavca i drugih subjekata.

(3) Prilikom utvrđivanja minimuma procesa rada, u smislu stava 2 ovog člana, osnivač, odnosno direktor ili izvršni direktor poslodavca može da pribavi mišljenje savjeta zaposlenih, odnosno ovlašćenog predstavnika zaposlenog.

(4) Zaposlene koji su dužni da rade za vrijeme štrajka radi obezbjeđivanja minimuma procesa rada, u smislu st. 1 do 3 ovog člana, određuju direktor, odnosno izvršni direktor i štrajkački odbor, najkasnije pet dana prije početka štrajka.

Najava štrajka

Član 11

U djelatnostima iz člana 9 ovog zakona štrajk se najavljuje poslodavcu, osnivaču, nadležnom državnom organu, odnosno nadležnom organu lokalne samouprave, najkasnije 10 dana prije početka štrajka, dostavljanjem odluke o stupanju u štrajk i izjave o načinu obezbjeđivanja minimuma procesa rada u skladu sa članom 10 stav 1 ovog zakona.

Pristupanje postupku mirenja, posredovanja i arbitraži

Član 12

(1) U djelatnostima iz člana 9 ovog zakona strane u sporu su dužne, najkasnije u roku od pet dana od nastalog spora, odnosno od najave štrajka, da pokušaju sporazumno da riješe nastali spor ili da iznesu spor pred posebno tijelo za mirenje koje strane u sporu sporazumno obrazuju.

(2) Ukoliko se spor ne riješi u roku od pet dana od izvršene najave štrajka, strane u sporu su dužne da u spor uključe i predstavnike kojima je dostavljena odluka o stupanju u štrajk u smislu člana 11 ovog zakona, odnosno i druga stručna lica i predstavnike zaposlenih i poslodavca ili da iznesu spor pred posebno tijelo za posredovanje.

(3) U slučaju da se spor ne riješi do dana utvrđenog za početak štrajka, strane u sporu su dužne da spor iznesu pred arbitražu, u skladu sa Zakonom o radu.

Saradnja s poslodavcem i izvršavanje njegovih naloga

Član 13

(1) Štrajkački odbor dužan je da za vrijeme štrajka saradjuje s poslodavcem radi obezbjedjenja minimuma procesa rada iz člana 10 ovog zakona.

(2) Zaposleni koji obavljaju poslove iz člana 10 stav 4 ovog zakona dužni su da za vrijeme štrajka izvršavaju naloge poslodavca.

Zaštita prava zaposlenih

Član 14

(1) Organizovanje štrajka, odnosno učešće u štrajku pod uslovima utvrđenim ovim zakonom ne predstavlja povredu radne obaveze, ne može biti osnov za pokretanje postupka za utvrđivanje disciplinske i materijalne odgovornosti zaposlenog, za udaljenje zaposlenog sa rada i ne može za posledicu imati prestanak radnog odnosa zaposlenog.

(2) Zaposleni koji učestvuje u štrajku nema pravo na zaradu.

(3) Zaposleni iz stava 2 ovog člana koji je dužan da radi za vrijeme trajanja štrajka, radi obezbjedjivanja minimuma procesa rada, u smislu člana 10 ovog zakona, ima pravo na zaradu srazmjerno vremenu provedenom na radu.

(4) Zaposleni iz st. 2 i 3 ovog člana ostvaruje prava iz socijalnog osiguranja u skladu sa propisima o socijalnom osiguranju.

(5) Organizatori štrajka, odnosno učesnici u štrajku koji nije organizovan u skladu sa ovim zakonom neće uživati zaštitu utvrdjenu u st. 1 , 3 i 4 ovog člana.

Obaveze poslodavca

Član 15

(1) U toku štrajka organizovanog pod uslovima utvrđenim ovim zakonom poslodavac ne može zapošljavati nova lica koja bi zamijenila učesnike u štrajku, osim ako su ugroženi: bezbjednost lica i imovine u smislu člana 7 stav 1 ovog zakona, održavanje minimuma procesa rada koji obezbjedjuje sigurnost imovine i lica, kao i izvršavanje međunarodnih obaveza u smislu čl. 9 i 10 ovog zakona.

(2) Poslodavac ne može da sprečava zaposlene da organizuju i učestvuju u štrajku, niti da upotrebljava prijetnje i prinude radi okončanja štrajka, kao ni da po osnovu neučestvovanja u štrajku omogući veću zaradu ili druge povoljnije uslove rada za zaposlene koji ne učestvuju u štrajku.

Prestanak radnog odnosa

Član 16

(1) Zaposlenom u državnom organu i profesionalnom pripadniku policije prestaje radni odnos kad se utvrdi da je organizovao štrajk ili učestvovao u štrajku.

(2) Član štrajkačkog odbora ili učesnik u štrajku, koji štrajk organizuje i vodi na način kojim se ugrožava bezbjednost lica i imovine ili zdravlje ljudi ili koji sprečava zaposlene koji ne učestvuju u štrajku da rade, odnosno onemogućava nastavak rada po okončanju štrajka ili sprečava poslodavca da koristi sredstva i raspoláže sredstvima kojima poslodavac obavlja djelatnost čini povredu radne dužnosti za koju se izriče mjera prestanka radnog odnosa.

(3) Zaposleni u djelatnostima iz člana 9 ovog zakona koji odbije da izvrši nalog poslodavca izdat radi obezbjeđivanja minimuma procesa rada čini težu povredu radne dužnosti za koju se izriče mjera prestanka radnog odnosa.

Štrajkačke straže

Član 17

(1) Zaposleni koji stupaju u štrajk mogu, iz reda zaposlenih, odlukom nadležnog organa sindikata ili većine zaposlenih, obrazovati štrajkačke straže na mjestima pred ulazom ili u krugu poslovnih prostorija poslodavca, radi obavještanja zaposlenih i javnosti o sporu koji je nastao i o opravdanosti zahtjeva štrajkača.

(2) Odluka o obrazovanju štrajkačke straže dostavlja se subjektima utvrđenim u članu 5, odnosno članu 11 ovog zakona, u roku u kome se dostavlja odluka o stupanju u štrajk, kao njen sastavni dio ili kao poseban akt u toku štrajka.

(3) Odluka iz stava 2 ovog člana mora biti obrazložena i sadržati broj i imena zaposlenih - članova štrajkačke straže.

(4) Štrajkačka straža ne može: primjenjivati fizičku prinudu, postavljati fizičke prepreke ili blokade prilaza poslu zaposlenima koji žele da rade, prijetiti ili vrijeđjati zaposlene, niti sprečavati poslodavca u vršenju svoje djelatnosti.

Ovlašćenja državnog organa

Član 18

Nadležni državni organ je dužan da preduzme neophodne mjere predviđene posebnim zakonom, ako ocijeni da bi povredom člana 7 stav 1 i čl. 9 i 10 ovog zakona mogla da nastupi neposredna opasnost ili izuzetno teške posledice za život i zdravlje ljudi ili njihovu bezbjednost i bezbjednost imovine ili druge neotklonjive štetne posljedice u ostvarivanju javnog interesa.

Inspekcijski nadzor

Član 19

(1) Inspekcijski nadzor nad primjenom ovog zakona vrši ministarstvo nadležno za poslove rada, preko inspekcije rada.

(2) U vršenju inspekcijskog nadzora primjenjuju se propisi o inspekcijskom nadzoru, ako odredbama ovog zakona nije drukčije uređeno.

Član 20

Poslodavac, štrajkački odbor, predstavnik sindikata i zaposleni dužni su da inspektoru rada omogućće vršenje nadzora, uvid u dokumentaciju i nesmetan rad i da mu obezbijede podatke i dokumentaciju potrebnu za vršenje inspekcijskog nadzora.

Član 21

Inspektor rada zapisnik o izvršenom inspekcijskom pregledu i radnjama uručuje, odnosno dostavlja poslodavcu i štrajkačkom odboru, odnosno sindikatu.

Član 22

(1) Ako inspektor rada utvrdi da je aktom ili radnjom poslodavca povrijeđen zakon ili drugi propis ovlašćen je da, pored obaveza i ovlašćenja utvrđenih zakonom, do donošenja pravosnažne odluke suda, rješenjem odloži izvršenje

odluke poslodavca o prestanku radnog odnosa ili udaljenju sa rada zaposlenog, organizatora štrajka, odnosno učesnika u štrajku.

(2) Rješenje iz stava 1 ovog člana dostavlja se poslodavcu, štrajkačkom odboru, odnosno sindikatu i zaposlenom.

Kaznene za prekršaje

Član 23

(1) Novčanom kaznom od pedesetostrukog do dvjestostrukog iznosa najniže cijene rada u Republici kazniće se za prekršaj poslodavac sa svojstvom pravnog lica i preduzetnik , ako:

1) ne pristupi postupku mirenja, odnosno arbitraže u roku utvrđenom ovim zakonom, odnosno postupku posredovanja (član 6 st. 1 i 3, i član 12);

2) ne donese akt o minimumu procesa rada i načinu njegovog obezbjeđivanja (član 10);

3) ne obezbijedi minimum procesa rada utvrđen aktom iz člana 10 stav 2 ovog zakona;

4) pokrene postupak za utvrđivanje disciplinske i materijalne odgovornosti, privremeno udalji sa rada zaposlenog ili raskine radni odnos sa zaposlenim zbog organizovanja, odnosno učesća u štrajku organizovanom u skladu sa zakonom (član 14 stav 1);

5) u toku štrajka organizovanog pod uslovima utvrđenim ovim zakonom primi nova lica koja bi zamijenila učesnike u štrajku, osim ako ovim zakonom nije drukčije predviđeno (član 15 stav 1);

6) sprečava zaposlene da učestvuju u štrajku ili upotrijebi prijetnje i mjere prinude radi okončanja štrajka ili ako predvidi veću zaradu ili druge povoljnije uslove rada za zaposlene koji ne učestvuju u štrajku (član 15 stav 2);

7) inspektor rada ne omogući vršenje nadzora i ne obezbijedi mu uvid u podatke i dokumentaciju potrebnu za vršenje inspekcijskog nadzora (član 20).

(2) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se za prekršaj i odgovorno lice u poslodavcu novčanom kaznom od desetostrukog do dvadesetostrukog iznosa najniže cijene rada u Republici.

Član 24

(1) Novčanom kaznom od desetostrukog do dvjestostrukog iznosa najniže cijene rada u Republici kazniće se za prekršaj sindikat, ako:

1) donese odluku o stupanju u štrajk suprotno članu 3 ovog zakona;

2) odluka o stupanju u štrajk ne sadrži zakonom utvrđene elemente (član 4).

3) ne najavi štrajk u djelatnostima iz člana 9 ovog zakona u roku i na način propisan članom 11 ovog zakona.

(2) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana, kazniće se za prekršaj i odgovorno lice u sindikatu novčanom kaznom od desetostrukog do dvadesetostrukog iznosa najniže cijene rada u Republici.

Član 25

Novčanom kaznom od desetostrukog do dvadesetostrukog iznosa najniže cijene rada u Republici kazniće se za prekršaj zaposleni, članovi štrajkačkog odbora, član štrajkačke straže, član sindikata i predstavnik sindikata, zavisno od učinjene povrede, ako:

- 1) donese odluku o stupanju u štrajk suprotno članu 3 ovog zakona;
- 2) odluka o stupanju u štrajk ne sadrži zakonom utvrđene elemente ili ako nije dostavljena nadležnom organu u skladu sa ovim zakonom (čl. 4 i 5) ;
- 3) ne najavi štrajk u djelatnostima iz člana 9 ovog zakona u roku i na način propisan članom 11 ovog zakona.
- 4) ne pristupe postupku mirenja, odnosno arbitraži u roku utvrđenom ovim zakonom, odnosno postupku posredovanja (član 6 st. 1 i 2 i član 12);
- 5) organizuje ili vodi štrajk na način kojim se ugrožava bezbjednost lica i imovine i zdravlje ljudi, nanosi neposredna materijalna šteta i onemogućava nastavak rada po okončanju štrajka (član 7 stav 1);
- 6) sprečava zaposlene koji ne učestvuju u štrajku da rade (član 7 stav 3);
- 7) za vrijeme štrajka odbije da saradjuje s poslodavcem radi obezbjeđivanja minimuma procesa rada u djelatnostima predviđenim ovim zakonom ili odbije da izvršava naloge poslodavca (član 13);
- 8) pribjegava prijetnji ili primjenjuje fizičku prinudu, postavlja prepreke ili blokade prilaza poslu zaposlenima koji hoće da rade ili sprečava poslodavca u vršenju svoje djelatnosti (član 17 stav 3);
- 9) inspektoru rada ne omogući vršenje nadzora i ne obezbijedi mu uvid u podatke i dokumentaciju potrebnu za vršenje inspeksijskog nadzora (član 20).

Prelazna i završna odredba

Član 26

(1) Akti iz člana 10 ovog zakona donijeće se u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

(2) Do donošenja akata iz stava 1 ovog člana primjenjivaće se propisi o minimumu procesa rada doneseni na osnovu posebnih zakona, ako nijesu u suprotnosti sa odredbama ovog zakona.

Član 27

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Republike Crne Gore".